

Stamboekregistratie

Bonte Bentheimer Landvarken

Vereniging het Nederlandse Bonte Bentheimer Landvarken

Augustus 2020

Inhoudsopgave

1. Indeling stamboek.....	1
2. Stamboek gegevens	3
3. Oormerken	6
4. Foto identificatie.....	7
5. Diagram 'volgorde van registreren'	8
6. Referenties	9

1. Indeling stamboek

De indeling van het stamboek is opgesteld volgens de EU-richtlijnen voor een erkend fokprogramma (WUR, 2018). Hierbij dient een hoofdsectie te zijn opgenomen, eventueel ingedeeld in verschillende klassen, en indien gewenst een aanvullende sectie (bijvoorbeeld een hulpstamboek). Voor de Bonte Bentheimer en de kleine populatie zijn er twee klassen binnen de hoofdsectie opgenomen (Basis en Keur). De aanvullende sectie maakt het mogelijk om dieren met (deels) onbekende afstamming in te schrijven en per generatie op te waarderen. Hieronder wordt uitgelegd welke voorwaarden gelden per sectie en klasse, een schematisch overzicht is weergegeven in [afbeelding 1](#).

Hoofdsectie: alle huidige stamboek ingeschreven dieren zullen automatisch worden overgeschreven naar de Basis klasse van de hoofdsectie. Wanneer deze dieren aan raskenmerken voldoen kunnen zij ingeschreven worden in de Keur klasse van de hoofdsectie.

Bij nieuw geboren biggen gelden de volgende voorwaarden voor het inschrijven in de hoofdsectie:

Basis: alle raszuivere dieren, nakomelingen van:

- hoofdsectie beer x hoofdsectie zeug
- hoofdsectie beer x aanvullende sectie Klasse 75 zeug

Keur: goedgekeurde dieren uit klasse basis die voldoen aan de raskenmerken na keuring

Aanvullende sectie: dieren met (deels) missende afstammingsgegevens kunnen in de aanvullende sectie worden ingeschreven, mits zij voldoen aan de raskenmerken. De klasse waarin het dier kan worden ingeschreven ligt aan de beschikbare informatie van afstammingsgegevens, wanneer er geen informatie beschikbaar is zal het dier in Klasse 0 worden ingeschreven. Wanneer er wordt gepaard met een beer uit de hoofdsectie kan de nakomeling één klasse hoger worden ingeschreven. Na klasse 75 volgt opwaardering naar de Hoofdsectie van het stamboek.

Bij nieuw geboren biggen gelden de volgende voorwaarden voor het inschrijven in de aanvullende sectie:

Klasse 75: dieren met 75 % Bonte Bentheimer bloedvoering

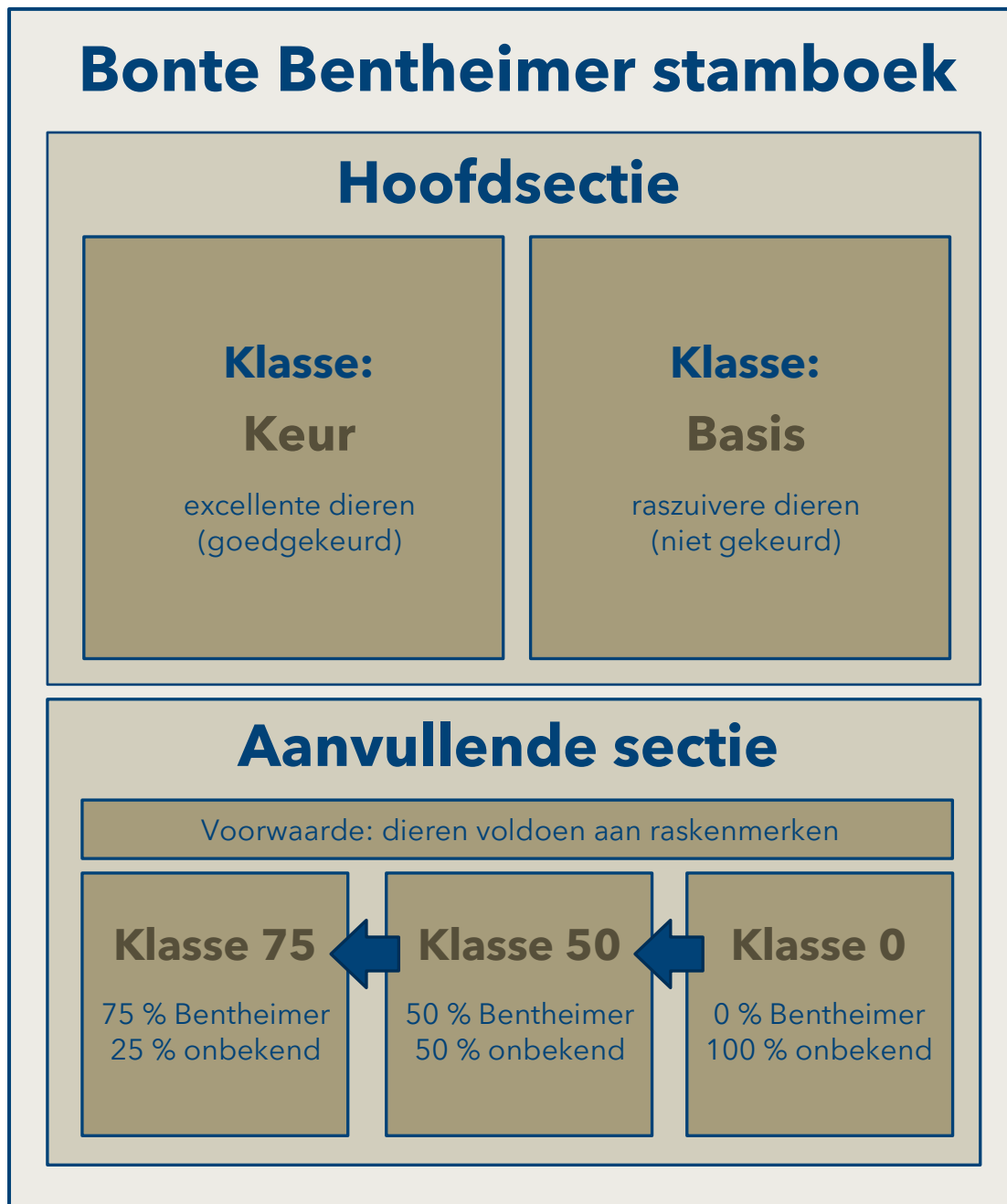
- hoofdsectie beer x aanvullende sectie klasse 50 zeug

Klasse 50: dieren met 50 % Bonte Bentheimer bloedvoering

- hoofdsectie beer x aanvullende sectie klasse 0 zeug

Klasse 0: dieren met geheel onbekende afstamming die voldoen aan raskenmerken

Opwaarderen: nakomelingen van zeugen uit klasse 75 kunnen als raszuivere dieren in de basis hoofdsectie worden ingeschreven, optioneel bij goedkeuring klasse Keur.

Afbeelding 1. Stamboek indeling met hoofd- en aanvullende sectie.

2. Stamboek gegevens

Dieren individueel in het stamboek registreren is essentieel voor kleine populaties ([Fernández & Mäki-Tanila, 2011](#); [Toro et al., 2011](#)). Met deze individuele diergegevens kan het ras goed in de gaten worden gehouden en wordt het mogelijk om analyses, zoals afstammingsanalyses, uit te voeren om in te kunnen grijpen wanneer er bijvoorbeeld inteeltproblemen opspelen. Om goede analyses uit te voeren is het van belang dat de diergegevens zoveel mogelijk compleet en betrouwbaar zijn.

De volgende eigenschappen worden per Bonte Bentheimer bijgehouden in het stamboek:

- Gegevens eigenaar
- Registratienummer
- Oormerknummer
- Foto
- Naam varken (*optioneel*)
- Geslacht
- Geboortedatum
- Registratienummer vader
- Registratienummer moeder
- Status (hoofd- of aanvullende sectie)

Gegevens eigenaar

De adres- en contactgegevens, UBN nummer etc. worden in het stamboek geregistreerd. Met de gegevens van de eigenaar weet de stamboekbeheerder waar het varken verblijft. Het hebben van een **Uniek Bedrijfsnummer (UBN)** is voor alle varkenshouders een wettelijke verplichting vanuit de overheid, namens de **Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)**. De gegevens van de eigenaar kunnen indien gewenst ook gebruikt worden bij dekkeuzes om dieren in nabij gelegen regio's uit te wisselen of wanneer een varken verplaatst moet worden.

Registratienummer

Het registratienummer van een varken wordt uitgegeven door het stamboek na geboorteaangifte, het registratienummer blijft ongewijzigd en is niet hetzelfde als het oormerknummer. Het oormerknummer blijft net als de foto's een identificatiemiddel. Het registratienummer wordt gebruikt als leidraad voor het stamboek en is een uniek diernummer voor elk individueel varken.

Het registratienummer is opgebouwd uit de volgende gegevens:

- Land van herkomst
- UBN geboortebedrijf
- Geboorteaar
- Volgnummer

NL: Het land van herkomst en noodzakelijk indien er varkens uitgewisseld worden met andere landen.

UBN geboortebedrijf: Verplicht door RVO, daarnaast geeft dit informatie over geboortelocatie en traceerbaarheid van de fokker. Hiermee kan er inzichtelijk worden gemaakt welke dieren van dezelfde bedrijven komen, dit kan bijdragen aan het opstellen van mogelijke fokprogramma's.

Jaartal: Tweecijferig getal dat het geboortejaar van het varken aangeeft. Op deze manier is er altijd informatie over leeftijd van een individueel dier en kan er ook worden bijgehouden hoeveel dieren er jaarlijks geboren worden.

Volgnummer: Viercijferig getal dat ieder jaar bij 0001 start, uitgegeven door het stamboek. Met het volgnummer kunnen dieren onderscheiden worden van elkaar, daarnaast geeft het nummer informatie over het aantal biggen geboren per jaar en aantal dieren ingeschreven per jaar. Het volgnummer is een ander nummer dan het volgnummer op het oormerk. Het volgnummer wordt toegekend door het stamboek.

Voorbeeld: NL1234200023 / NL - 1234 - 20 – 0023

- Land van herkomst = NL
- UBN geboortebedrijf = 1234
- Geboortejaar = 2020
- Volgnummer = 23

Oormerknummer

Elke big dient door de fokker gemerkt te worden met een oormerk. Een big moet uiterlijk in de derde maand gemerkt worden ([RVO, z.d.](#)). Wanneer een oormerk kwijtraakt moet het varken binnen 3 werkdagen opnieuw gemerkt worden. Deze wijziging moet worden doorgegeven bij de stamboekbeheerder door het invullen van het online formulier '[Mutatiemelding](#)'. De gegevens over het merken bij varkens is verder uitgewerkt in [hoofdstuk 3 'Oormerken'](#).

Foto identificatie

Omdat de vlekken van elke Bonte Bentheimer uniek zijn en een oormerk niet bij ieder varken levenslang mee gaat, is het noodzakelijk om een foto van het varken in het stamboek te hebben. De eisen rondom de foto zijn uitgewerkt in [hoofdstuk 4 'Foto identificatie'](#).

Naam varken

Wanneer het varken een roepnaam heeft gekregen is het leuk om deze te vermelden in het stamboek.

Geslacht

Voor de fokkerij is het noodzakelijk om te weten of het een beer of een zeug betreft.

Geboortedatum

De geboortedatum is opgebouwd uit dag, maand en jaar. Met de geboortedatum is het mogelijk om te weten wat de leeftijd van het varken is. Daarnaast is het ook een goed hulpmiddel om het aantal geboren biggen per jaar te monitoren.

Registratienummer vader en moeder

Voor de fokkerij en om rekening te houden met inteelt is het noodzakelijk om de afstammingsgegevens van het dier te hebben. Bij ouderdieren die reeds in het stamboek staan is het registratienummer voldoende, hiervan staan namelijk al de benodigde gegevens in het stamboek geregistreerd. Wanneer een of beide ouderdieren nog niet in het stamboek staan is het gewenst deze aan te melden als 'nieuwe' dieren via het online formulier '[Volwassen dier aanmelden](#)'.

Status

Het stamboek is opgedeeld in een hoofd- en een aanvullende sectie. De hoofdsectie bestaat uit een keur- en een basis klasse. De indeling van deze secties is uitgewerkt in [hoofdstuk 1 'Indeling stamboek'](#).

3. Oormerken

Bonte Bentheimer landvarkens leven voornamelijk buiten en wroeten uitbundig, dit resulteert vaak in het verliezen van het oormerk. Om de kans te verkleinen op uitwroeten van het oormerk is het voordelig om een zo klein mogelijk oormerk te gebruiken met een vorm die aan alle kanten evenveel uitsteekt. Breng het oormerk aan in het linkeroor van het varken en zoveel mogelijk tegen de aanhechting van het oor aan om te voorkomen dat het oormerk uitscheurt. Met de huidige regelgeving is een tatoeage in plaats van een oormerk ook mogelijk. Een tatoeage voldoet alleen bij raszuivere varkens die geregistreerd staan in een stamboek ([RVO, z.d.](#)). Daarnaast zitten er veel extra voorwaarden aan een tatoeage, wanneer er echt interesse is naar een tatoeage kan er contact opgenomen worden met het stamboek om te overleggen. Het chippen van gezelschapsvarkens wordt door de wet gedoogd indien er voldaan wordt aan een aantal regels, waaronder het hebben van een varkenspaspoort ([Levende Have, z.d.](#)). Echter, een gedoogbeleid betekent dat het niet officieel is toegestaan. Daarnaast is een dier met chip uitgesloten voor consumptie.

Een oormerk moet ingebracht worden rond de achtste week wanneer biggen weggaan bij hun moeder tot uiterlijk drie maanden na de geboorte. Bij verlies van het oormerk moet het varken binnen drie werkdagen opnieuw gemerkt worden ([RVO, z.d.](#)). Het is belangrijk deze nieuwe oormerknnummers tijdig door te geven aan de stamboekbeheerder. Dit kan gemakkelijk via het online formulier '[Mutatiemelding](#)' op de website.

Bij de Bonte Bentheimer dient het oormerknummer aan het stamboek doorgegeven te worden, deze worden als kenmerk (net als naam dier / vlekken / foto) en als identificatiemiddel van individuele dieren geregistreerd.

Op het oormerk moeten de volgende gegevens staan:

- NL: als land van herkomst, en noodzakelijk indien er varkens uitgewisseld worden met andere landen
- UBN geboortebedrijf: verplicht door RVO
- IR of LNV logo: staat standaard op een goedgekeurd oormerk
- Volgnummer: stamboek kenmerk en noodzakelijk voor eigen registratie

Leveranciers en goedgekeurde oormerken voor varkens zijn te vinden op de website van [RVO](#) ([RVO, 2019](#)).

4. Foto identificatie

Elk varken krijgt een registratienummer in het stamboek en een varken is wettelijk verplicht om een oormerk te hebben. Het oormerknummer wordt gelinkt aan het uitgegeven registratienummer van een dier. Echter, een oormerk wordt regelmatig uitgewroet bij Bonte Bentheimers waardoor er nog een extra identificatiemethode nodig is bij dit ras. Een foto van elk dier dient als extra identificatiemethode. Het vlekken patroon van een Bonte Bentheimer is uniek per dier, waardoor een dier aan de hand van deze vlekken geïdentificeerd kan worden. Het inleveren van foto's van een Bonte Bentheimer is verplicht, zonder foto's kan het varken niet aangemeld worden als officieel stamboek dier.

Beide zijden van een Bonte Bentheimer bevat een uniek patroon aan vlekken, hierdoor zou in theorie een foto van één zijde voldoende moeten zijn voor de identificatie van een Bonte Bentheimer. In de praktijk geeft het meer zekerheid wanneer de foto's van beide zijden gecombineerd kunnen worden voor de identificatie van een Bonte Bentheimer.

4-8 weken

De foto's dienen voor het eerst ingeleverd te worden bij de geboortemelding uiterlijk na 8 weken. Het vlekken patroon is al te zien op het varken en de identificatie kan aan de hand van deze foto's al plaatsvinden. De foto's dienen aangeleverd te worden via de mail aan stamboek@bontebentheimer.nl, met in het onderwerp en als bestandsnaam het **registratienummer** én **oormerknummer** van uw Bonte Bentheimer biggen.

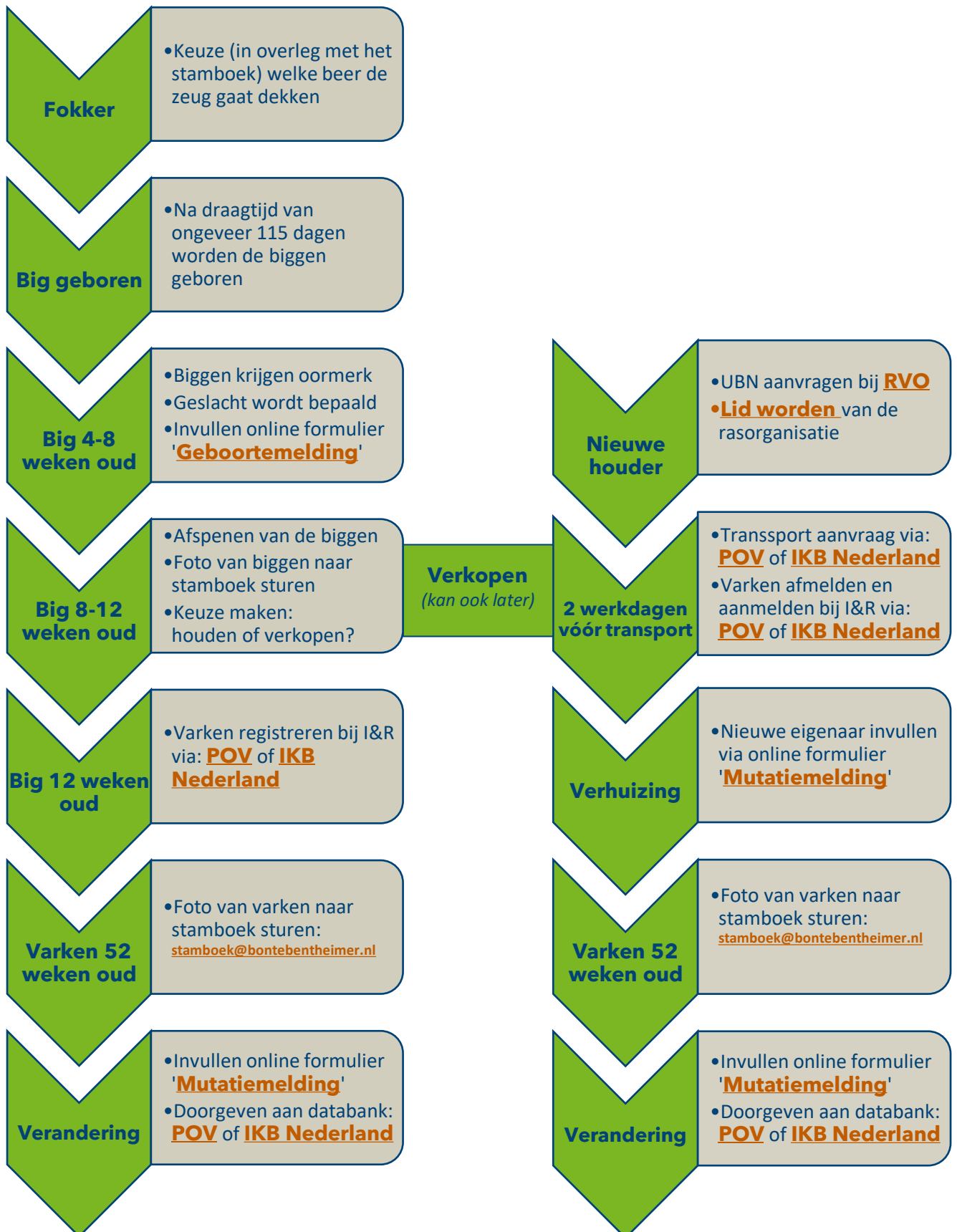
52 weken (1 jaar)

Wanneer een Bonte Bentheimer is uitgegroeid zijn de vlekken compleet en 'op ware grootte', dit is ongeveer op een leeftijd van 1 jaar. Om deze reden ontvangt het stamboek ook graag foto's van de Bonte Bentheimer na 1 jaar. Het inleveren van deze foto's gebeurt per e-mail naar stamboek@bontebentheimer.nl, het stamboek stuurt hier een herinnering over.

E-mail

Voor het aanleveren van de foto's ter identificatie van de Bonte Bentheimer kan er een e-mail gestuurd worden naar stamboek@bontebentheimer.nl. Leden kunnen hun foto's van de Bonte Bentheimers naar dit mailadres sturen met als onderwerp het registratienummer van het varken. Met het registratienummer heeft het stamboekbeheer voldoende informatie om de foto's juist in te voeren in ZooEasy. Wanneer een houder met een smartphone de foto's heeft gemaakt kan deze direct gedeeld worden met de mail, deze hoeft niet eerst geüpload te worden op de computer. Een mail sturen via de computer is natuurlijk ook nog mogelijk.

5. Diagram 'volgorde van registreren'

6. Referenties

Fernández, J., Toro, M. A., & Mäki-Tanila, A. (2011). Management of genetic diversity in small farm animal populations. *Animal: an International Journal of Animal Bioscience*, 5(11), 1684.

Levende Have. (z.d.) *Chippen van varkens*. Geraadpleegd op 30 juni 2020, van <https://www.levendehave.nl/dierenwikis/varkens/chippen-van-varkens>

[RVO] Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. (z.d.). *Varkens merken*. Geraadpleegd op 26 juni 2020, van <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/dieren-houden/identificatie-en-registratie-dieren/varkens-merken>

[RVO] Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. (2019). *Leveranciers en goedgekeurde oormerken voor varkens*. Geraadpleegd op 30 juni 2020, van <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2019/04/Leveranciers-en-goedgekeurde-oormerken-voor-varkens-april-2019.pdf>

Toro, M. A., Fernández, J., Shaat, I., & Mäki-Tanila, A. (2011). Assessing the genetic diversity in small farm animal populations. *Animal: an international journal of animal bioscience*, 5(11), 1669.

[WUR] Wageningen University and Research. (2018). *Nieuwe Europese fokkerijregelgeving voor ras-specifieke fokprogramma's*. Geraadpleegd op 29 juni 2020, van <https://www.wur.nl/nl/nieuws/Nieuwe-Europese-fokkerijregelgeving-voor-ras-specifieke-fokprogrammas.htm>